

DREPTURILE OMULUI

Autor: Mîrzac Iurie
Conducător științific: lect. univ. V. Roșca

Universitatea Tehnică a Moldovei
Email: mirzac_iurie@yahoo.com

1. Abstract: *“Drepturile omului sunt înscrise în inimile oamenilor, ele au fost acolo cu mult înainte de prima lor proclamare de către parlamentarii.” - Mary Robinson.*

Drepturile omului pot fi definite, în general, ca acele drepturi care sunt inerte naturii noastre, fara de care nu putem trai ca fiinte umane. Drepturile omului si libertatile fundamentale ne permit sa ne dezvoltam si sa ne utilizam deplin calitatile noastre umane, inteligenta, talentul si constiinta si sa ne satisfacem nevoile spirituale. Ele sunt bazate pe dorinta omului de a trai intr-o lume in care demnitatea inerenta si bunastarea fiecărei persoane umane se vor bucura de respect si protectie.

Negarea drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului nu este numai o tragedie individuala si personala, dar creeaza, de asemenea premisele nelinistilor sociale si politice aruncand semintele violentei si conflictului in si intre societati si natii.

2. Cuvinte cheie: *CEDO, Drepturile Omului, Răspunderea Juridica, Libertate, Cartea Organizației Națiunilor*

3. Drepturile Omului

3.1 Istoric.

În filosofia grecească antică de acum mai bine de 2000 s-a dezvoltat ideea egalității tuturor oamenilor, ideea dreptului natural de care beneficiază toți oamenii. La începuturile creștinătății, la fel și în alte religii, această tradiție a dreptului natural a cunoscut o dezvoltare deosebită: toți oamenii au fost creați de Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa. Aceste convingeri se află la baza drepturilor omului. De o importanță majoră în acest sens a fost filosofia modernă a dreptului natural și mai ales filosoful englez John Locke. Opera sa a constituit momentul decisiv pentru impunerea drepturilor inalienabile ale omului. În ceea ce-l privea pe John Locke, viața, libertatea și proprietatea erau drepturi înnăscute și inalienabile ale omului. Misiunea statelor era de a proteja aceste drepturi naturale. În filosofia sa politică, Locke obligă statul să respecte drepturile omului, făcând astfel pasul decisiv de la ideea abstractă a drepturilor omului la aplicarea lor concretă în stat. Contribuția sa la dezvoltarea teoriilor și programelor ulterioare centrate pe drepturile omului este uriașă. Lucrările sale despre dreptul natural au stat atât la baza Declarației de Independență a statelor Unite (1776) cât și la cea a Declarației drepturilor omului și ale cetățeanului (Franța, 1789), iar aceste documentele au avut, după cum bine se știe, o importanță covârșitoare pentru viața Statelor Unite și a Franței, în particular, și a omenirii, în general. Nu vrem să spunem că Locke singur este cel care a inspirat aceste documente fundamentale. Ele au fost rodul unui întreg secol, secolul 18 cu toți filosofii, gânditorii, contextele sociale și revoluțiile sale. Dar ideea drepturilor naturale, ilustrate desăvârșit de Locke, este fundamentală pentru demersul nostru.

3.2 Aplicarea principiilor cu imprimarea caracterului universal (Națiunile Unite).

Atrocitățile petrecute în răstimpul celui de-al Doilea Război Mondial i-au făcut pe oameni să se gândească cum ar putea aplica, pe tot cuprinsul lumii, principiile enunțate de drepturile omului. Istoria nu trebuia în nici un caz să se mai repete vreodată. Toți oamenii lumii trebuiau să se bucure de drepturi și libertăți fundamentale. Acest lucru a constituit una dintre cele mai importante forțe motorii care au condus la înființarea Organizației Națiunilor Unite. Prin aderarea tuturor statelor la această organizație, drepturile omului nu mai erau claustrate la nivelul statelor și deveneau o problemă a comunității statale internaționale. Contractul încheiat între țările membre, așa numita Cartă a Națiunilor Unite, a fost adoptat la data de 26 iunie 1945. Toate statele membre se obligă, conform Cartei, să colaboreze cu ONU pentru îndeplinirea

obiectivelor enunțate de aceasta (articolul 56), iar printre aceste obiective se numără și popularizarea drepturilor omului. În acest articol se specifică că toți membrii Națiunilor Unite - astăzi aproape toate țările lumii sunt membre ONU - se obligă să respecte drepturile omului. Pentru a clarifica ce înțelege prin drepturile omului, ONU a elaborat "Declarația Universală a Drepturilor Omului", adoptată la 10 decembrie 1948. În această Declarație sunt enumerate toate drepturile omului, grupate pe categorii.

Pe data de 24 iulie 1997, Chișinău, are loc Hotărîrea Parlamentului Moldovei privind ratificarea CADO prin care Parlamentul adoptă hotărîrea privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această convenție (Președintele Parlamentului Dumitru Moțpan).

3.3 Drepturile Omului - importanta lor.

Drepturile omului sunt drepturi înnăscute, aceleași pentru toți oamenii lumii. Toți oamenii au dobândit dreptul să se bucure de ele prin calitatea lor de ființă umană, indiferent de apartenență etnică, religioasă sau de sex. Drepturile omului vizează multe domenii distincte ale conviețuirii umane. De aceea ele sunt în următoarele categorii:

Categoria 1: Drepturi ale persoanei

Prima categorie include așa numitele drepturi ale persoanei. Din această categorie fac parte drepturi care asigură indivizilor protecția în fața abuzurilor care îi pot leza demnitatea umană. Oamenii dispun astfel de dreptul la viață și dreptul la liberă dezvoltare a personalității. Ce efecte au aceste drepturi ale persoanei asupra vieții noastre putem observa lesne: de exemplu, în secolul XX mai era permisă pedeapsa corporală, chiar și în țările democratice. Cu doar câteva decenii mai înainte era considerat normal ca un profesor să își pedepsească elevii, prin aplicarea de lovituri corporale pe cînd azi nu.

Categoria 2: Drepturi politice și civile

Drepturile politice și cele civile sau cetățenești constituie cea de-a doua categorie de drepturi. Aceste drepturi au rolul de a garanta participarea neîngrădită a tuturor oamenilor la viața politică din cadrul unei comunități. Dreptul la liberă exprimare și libertatea presei joacă un rol deosebit de important în acest punct, pentru că la acest nivel sunt reflectate atitudinile oamenilor cu privire la conducerea unui stat și gradul în care sunt satisfăcuți de activitățile acesteia.

Categoria 3: Drepturi socio-economice

O altă categorie este cea a drepturilor socio-economice. Pe de-o parte, acestea garantează faptul că toți oamenii dispun de un minimum de supraviețuire. În plus, ele susțin dreptul la educație al tuturor indivizilor. Dacă pornim de la ipoteza că pentru a trăi o viață demnă este nevoie de mult mai mult decât de asigurarea unei hrane minime, atunci este necesar ca fiecare să beneficieze și de o bază educațională care să îi permită să atingă un anumit ideal.

Categoria 4: Drepturile de generația a treia

Așa numitele drepturi de generația a treia au fost adăugate de abia de scurtă vreme. Ele sunt expresia vie, acestea aflându-se într-o permanentă dezvoltare și schimbare. Această a patra categorie de drepturi reflectă în plus faptul că apar mereu noi probleme care periclitează dreptul oamenilor la viață și care ar trebui întâmpinate cu introducerea unor noi drepturi în catalogul drepturilor omului. În afară de drepturile de dezvoltare, care au rolul de a diminua prăpastia dintre cei bogați și cei săraci, printre aceste drepturi de generația a treia se numără și drepturile care privesc mediul înconjurător. Aceste drepturi au rolul de a garanta că mediul natural al omului nu este afectat sau chiar distrus în întregime. De la summitul de la Rio de Janeiro din 1992, drepturi precum dreptul omului la un mediu intact – mai ales în ceea ce privește generațiile următoare – au devenit din ce în ce mai importante.

3.4 Violarea drepturilor omului.

Termenul de "violare a drepturilor omului" nu este decât o expresie eufemistică pentru cea mai mare crimă pe care o poate comite un stat în detrimentul cetățenilor săi. Actele de încălcare a drepturilor omului sunt crime comise la însărcinarea, cu acceptul sau tolerate de anumite guverne. Ele periclitează pacea din interiorul și exteriorul statelor. S-a dovedit că există un instrument potrivit în vederea controlării

monopolului puterilor din stat prin separația acestora în legislativ, executiv și juridic precum și prin organizarea periodică a unor alegeri generale cu vot secret. Dictaturile nu cunosc însă acest instrument, ele încălcând astfel drepturile omului și reprezentând o amenințare generală la pacea lumii. Ele otrăvesc climatul politic, un climat în care drepturile omului și pacea nu au nici o șansă de realizare.

În probleme ce privesc drepturile omului, ONU a raportat, începând cu cel de-al Doilea Război Mondial, succese atât de mari, încât mulți oameni cred că acestea sunt de la sine înțelese. Când cineva aude de violări ale drepturilor omului, de tortură și opresiune, se gândește automat la „lumea a treia” sau la dictaturi îndepărtate. Dar actele de încălcare ale drepturilor omului nu se petrec doar pe anumite continente sau în anumite sisteme politice, forme sociale sau religii. Practic în fiecare țară din lume se petrece anual câte o astfel de faptă reprobabilă.

Formele răspunderii juridice pot fi clasificate în funcție de :

- valorile sociale apărute;
- gradul de pericol social al faptei ilicite;
- vinovăția făptuitorului;
- tipul normei a cărei dispoziție a fost încălcată;

Drepturile omului reprezintă principalele condiții care permit fiecărei persoane să-și dezvolte și să-și folosească cât mai eficient calitățile : fizice ,intelectuale ,morale ,socio-afective și spirituale. Ele decurg din inspirația tot mai mare a omenirii la o viață în care demnitatea și valoarea fiecăruia este respectată și protejată.

4. Bibliografie

1. http://www.onuinfo.ro/documente_fundamentale/declaratia_drepturilor_omului/
2. http://www.dadalos.org/rom/Menschenrechte/grundkurs_1.htm
3. http://ro.wikipedia.org/wiki/Drepturile_omului
4. <http://www.ombudsman.md/>
5. <http://www.cedo.md/>
6. <http://www.dadalos.org/rom/menschenrechte/chronologie.htm>
7. “Istoria drepturilor omului și a societății” - Dan Dungăciu, 2006, p.26-38.
8. ”Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)” - Eduard Dragomir, Dan Nita, 2009, p.126-151.
9. “Protecția europeană a drepturilor omului” - Selejan-Gutan Bianca, 2008, p. 56-211.